

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ГРАМАТИКИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ НА ПРИКЛАДІ ЕКОНОМІСТІВ

У статті визначено цілі та зміст професійно-орієнтованого навчання, висвітлено особливості викладання англійської мови студентам економічних спеціальностей у сучасних умовах розвитку суспільства, розкрито сутність методів викладання іноземної мови, які необхідні для успішного проведення заняття та досягнення поставленої мети.

Ключові слова: *граматика; сучасна граматики; граматична компетенція; граматичні норми; лексичні норми; вміння, знання.*

Постановка проблеми. Сучасні інтеграційні процеси обумовлюють не лише високий рівень професійних знань, а й високий рівень володіння іноземною мовою, зокрема англійською мовою. І цей рівень викладання має бути не на побутовому рівні, а на академічно-фаховому рівні. Знання професійної мови зазвичай неможливо без володіння граматичними нормами не на теоретичному рівні, а на практичному, тобто використання граматичних кліше не замислюючись чому саме так, і це має бути згідно зі всесвітніми стандартами на високому академічному рівні, який визнаний у всьому світі.

Аналіз публікацій. Не зважаючи на те, що велика кількість науковців (Крат О., Поляков О., Корнева З.) приділяють значну увагу питанням вивчення професійної англійської мови, фахової мови, методикам навчання мови [1; 2; 3]. Окреме методологічне питання викладання граматики для майбутніх економістів з урахуванням подальшого використання лише практичних норм не вивчено окремо.

Метою статті є:

– аналіз сучасних підходів щодо використання навчання граматичних норм у контексті фахової іноземної мови, зокрема англійської мови для економістів;

– ознайомлення студентів з основними поняттями і категоріями системи сучасної граматики англійської мови, практичне вживання мови та формування мовленнєвих навичок і вмінь; формування вмінь оперування граматики;

– розвиток граматичної компетенції студентів, яка є складовою мовної компетенції; окреслення шляхів практичного застосування отриманих знань, умінь і навичок з граматики.

– На основі поставленої мети потрібно вирішити наступні завдання, а саме:

– проаналізувати сучасні підходи вчених щодо викладання граматики у контексті професійної іноземної мови;

– з'ясувати найефективніші підходи щодо викладання практичних аспектів граматики за професійним спрямуванням на основі досвіду іноземних науковців.

Виклад основного матеріалу. Зміст професійної підготовки зумовлено освітньою характеристикою та ОПП фахової підготовки, зокрема підготовка майбутніх економістів (спеціальність «Фінанси і кредит», «Облік і аудит», «Економіка підприємства») передбачає володіння студентами системою англійської мови та нормативною базою її функціонування в комунікативно-мовленнєвих ситуаціях у сфері їхньої майбутньої професійної діяльності, якісна підготовка фахівця до іншомовного спілкування в професійній сфері. Усе це в першу чергу передбачає вільне володіння граматичними нормами. Неможливо грамотно говорити будуючи речення в незрозумілій та не пізнавальній носіями мови формі.

Курс практичної граматики англійської мови продовжує шкільний курс і забезпечує підготовку до подальшої самостійної роботи в професійній сфері. Оволодіння граматичною компетенцією розглядається як процес, необхідний студентам для вивчення іноземної мови та подальшого професійного зростання. Оволодіння граматичною компетенцією здійснюється у відповідності до основних теорій мовленнєвої діяльності та комунікації. Організація навчального процесу з вивчення граматики англійської мови передбачає максимальне врахування потреб, інтересів та особистісних характеристик студента, який виступає як повноправний учасник процесу навчання, побудованого на принципах свідомого партнерства і взаємодії з викладачем, що безпосередньо пов'язано з розвитком самостійності студента, його творчої активності та персональної відповідальності за результати навчання.

Вивчення граматичних особливостей мовних одиниць допомагає студентам зрозуміти закономірності їх функціонування і взаємодії в процесі комунікації. При цьому приходиться глибоко розуміти того, яким чином мова використовується для цілей комунікації, підкреслюється пріоритет використання певних мовних засобів, які забезпечують успішне використання мови для досягнення певних комунікативних цілей. В центрі уваги знаходиться людина з її конкретними комунікативними намірами. Комунікація для неї не тільки обмін інформацією. Комунікація неможлива без висловлення емоцій, почуттів, відношень. За допомогою засобів граматики англійської мови можна висловити різні прагматичні установки для досягнення комунікативних цілей тих, хто спілкується.

На основі досвіду Чорноморського національного університету імені Петра Могили, зокрема факультету економічних наук, спеціальність «Фінанси і кредит» зі знанням іноземної мови, група, яка навчається повністю англійською мовою аудиторних занять протягом першого року підготовки є 136 годин, з них на граматику відводиться 45 годин, не включаючи іспити та заліки. З одного боку це достатньо, з іншого – це звичайно недостатньо, оскільки студенти мають володіти не лише теоретичними знаннями, а й практичним використанням граматичних норм та правил. За яким принципом будується навчання граматиці: по-перше, жодної теорії. Викладачів не цікавить саме чому, ми не використовуємо довгі граматичні правила, а використовуються форми та логічна послідовність. Студенти мають діяти за формулами, тобто логічно, коли з одного виходить інше. Жодної філологічного пояснення для практичного використання граматичних норм не потрібно. Обмеженість часу зумовлює обмеженість теоретичних пояснень.

Концепція подання: від простого до складного, нанизуючи кожну наступну тему на попередню базу, при цьому повністю ми відходимо від загальноприйнятого подання граматики, оскільки будь-яка філологічна підготовка передбачає першу тему «Артиклі», в нашому випадку перша тема починається з банального дієслова «бути», де далі йде Present Continuous (теперішній тривалий час), для того, щоб студенти могли сказати, що відбувається зараз, а тема «Артиклі» вважається неважливою темою, яка зовсім не впливає на зміст речення.

Наприкінці першого курсу студенти мають володіти активом, пасивом, модальними дієсловами, знати спосіб дієслова та більш менш орієнтуватися в герундії, не використовуючи складні форми герундія, а використовуючи прості форми, тобто *Analyzing the work he understood the necessity of something*, so «analyzing» – тут виступає герундієм (що роблячи) – це саме той мінімум, який потрібен фахівцю для ефективно роботи у майбутньому.

Паралельно з вивченням граматики вивчають лексичні норми, тобто у них йде професійна лексика, шляхом вивчення професійних тем, знов таки починаємо за принципом від простого до складного, тобто починаючи з «форм бізнесу» і переходимо до «макроекономічних ознак». Студенти вивчаючи теми беруть участь у дискусіях – це активне використання лекси-

ки, і знов таки практичне використання граматичних одиниць.

Одним з критеріїв оцінювання ефективності роботи є участь студентів у роботі-конференції. Яким чином?! У листопаді відбувається конференція «Могилянські читання», де студенти першого курсу беруть участь виступаючи з доповідями, які вони готують по дві-три особи, доповідь повинна бути англійською мовою. Зазвичай теми доповідей достатньо примітивні, поверхневі, однак студенти практикують практичне використання англійської мови, застосовуючи фахові лексичні знання та практичні знання з граматики. Аудиторія – це так само студенти першого курсу. Вони ставлять питання, активізуючи граматичні норми, тобто вони переводять пасивні знання граматики та лексики в активне поле [4].

Наступний критерій ефективності роботи – це кінцевий результат, який бачать студенти, тобто навіщо взагалі це все відбувається. Ще один з засобів як вмотивувати студентів – це проведення занять студентами другого курсу пари студентів першого курсу. Той самий факультет, той самий напрям підготовки, де студенти бачать чого досягли їх колеги лише з різницею в один рік. Форма проведення пари: дискусія навіть коли ми вивчаємо будь-яку тему, викладач має висловити трошки абсурдну думку, з якою студенти звичайно не згодні і студенти мають відстояти свою думку доводячи викладачу, що він не правий [5].

З метою активізації діяльності студенти, можна запропонувати студентам тієї ж групи провести пару в своїй групі, пара може бути в ігровій формі, але знав такі, коли вони відчують владу над групою, навіть ті студенти, які бояться говорити, вони заговорять, тим самим ми руйнуємо мовний бар'єр і переводимо пасивні знання в активні.

Висновок. Проаналізувавши вчених, граматика вивчається по ОПП, студенти повинні знати:

- мовні форми, властиві для офіційного та розмовних регістрів академічного і професійного мовлення;
- широкий діапазон словникового запасу, що є необхідним в академічній й професійній сферах;
- граматичні структури, що є необхідними для розуміння і продукування широкого кола текстів в академічній та професійній сферах;
- вміти:
- спілкуватися з колегами на професійні теми англійською мовою;
- активно використовувати набуті знання у професійних ситуаціях;
- організувати роботу, працювати у команді;
- отримувати інформацію та працювати з нею.

І на основі досвіду Чорноморського національного університету імені Петра Могили теоретичні знання граматики безумно важливі, однак за сучасних умов беручи до уваги недостатність часу, увага приділяється практичним знанням умінням і навичкам студентів, тобто ми маємо активізувати їх мовну діяльність. Студент має перевести пасивні знання в активні, а це можливо, якщо він почне говорити з першої пари.

Список використаних джерел

1. Корнева З. М. Концептуальні засади створення підручника в експериментальній методиці навчання іноземних мов / З. М. Корнева // Вісник Дніпропетровського університету економіки та права імені Альфреда Нобеля. – Серія «Педагогіка і психологія». – 2011. – № 1(1). – С. 79–83.
2. Крат О. І. Компоненти системи навчання іноземної мови професійного спрямування через зміст професійної діяльності / О. І. Крат // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. – Серія «Педагогіка і психологія». – 2011. – № 2(2). – С. 69–74.
3. Расторгуев В. Методы изучения иностранного языка. Экскурс в методологию / Владимир Расторгуев // Образование и бизнес. – 1999. – № 5. – С. 57–62.
4. Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. українського видання С. Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
5. Тарнопольський О. Б. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою : [посібник для студентів вищих навчальних закладів] / О. Б. Тарнопольський, С. П. Кожушко. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 288 с.

А. Р. Мкртчян,

преподаватель кафедры профессионального англоязычного обучения факультета экономических наук,
ЧНУ им. П. Могилы, г. Николаев, Украина

ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ ГРАММАТИКИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ НА ПРИМЕРЕ ЭКОНОМИСТОВ

В статье определены цели и содержание профессионально-ориентированного обучения, отражены особенности преподавания английского языка студентам экономических специальностей в современных условиях развития общества, раскрыта сущность методов преподавания иностранного языка, которые необходимы для успешного проведения занятия и достижения поставленной цели.

Ключевые слова: грамматика; современная грамматика; грамматическая компетенция; грамматические нормы; лексические нормы; умения; знания.

A. R. Mkrtchian,

lecturer of Professional English Education Department,
Perto Mohyla Black Sea State University, Mykolayiv, Ukraine

FEATURES OF TEACHING GRAMMAR OF A PROFESSIONAL ORIENTATION ON AN EXAMPLE OF ECONOMISTS

The article defines the objectives and content of professionally-oriented training, the features of teaching English to students of economic specialties in modern conditions of development of society, the essence of foreign language teaching methods which are necessary for the successful conduct of the classes and achieve your goal.

Key words: grammar, modern grammar; grammatical competence; grammatical rules; lexical rules; skills and knowledge.

Рецензенти: *Мещанінов О. П.*, д-р пед. наук, професор;

Бабкова-Пилипенко Н. П. канд. пед. наук, доцент, завідувач кафедри.

© Мкртчян А. Р., 2017

Дата надходження статті до редколегії 15.03.2017